

Q+A'S PERSONTMOETING MINISTER-PRESIDENT
RUTTE EN MINISTER DE JONGE OVER CORONA
27 OKTOBER 2020

DESGEVRAAGD

Algemeen

De Nederlandse besmettingscijfers behoren tot de hoogste van Europa. Veel landen zijn al in lockdown gegaan. Ook het Red Team (en Twente) pleit voor een snelle lockdown. Waarom wacht het kabinet hier zo lang mee?

- We moeten doen wat nodig is om de uitbraak van het coronavirus beheersbaar te houden.
- Het kabinet aarzelt niet om hard in te grijpen als dat nodig is.
- Maar maatregelen hebben ook een keerzijde. Ze beperken onze vrijheid en brengen schade toe aan economie en onze samenleving.
- Het kabinet wil daarom eerst de effecten van het maatregelenpakket van 13 oktober (ingegaan op 14 oktober 22:00) beoordelen. Die effecten zouden we deze week moeten zien.
- Dat zit zo:
  - Na een infectie duurt het eerst gemiddeld 5 dagen voordat mensen symptomen ontwikkelen.
  - Dan duurt het nog eens ongeveer 5 dagen voordat mensen een test aanvragen en de testuitslag bekend is.
  - En vanaf het moment dat symptomen zich ontwikkelen, duurt het 5 tot 7 dagen voordat mensen in het ziekenhuis of op de IC terecht komen.

2

- Mocht het aantal besmettingen niet afvlakken, dan is het invoeren van een lockdown één van de opties.

U neemt nu nog geen extra maatregelen in afwachting van de effecten van het pakket van 13 oktober. Wanneer zijn die zichtbaar? En op welke termijn volgen mogelijk extra maatregelen? Volgende week – of vrijdag al - een ‘grote’ persconferentie?’

- Op basis van de cijfers van deze week neemt het kabinet een besluit of er bovenop het huidige maatregelenpakket nog meer nodig is.
- In principe is er dan volgende week dinsdag weer een ‘echte’ persconferentie, tenzij de cijfers zo de hoogte inschieten dat we eerder moeten ingrijpen.

Waarom sluit u de grenzen niet?

- Op dit moment is het sluiten van de grenzen niet aan de orde.
- Deze maatregel heeft vergaande gevolgen voor het vrije verkeer van goederen en personen. Ook een zorgmedewerker die bijvoorbeeld net over de grens woont wordt zo getroffen.
- Daarbij blijkt uit de huidige cijfers dat slechts een klein deel (ongeveer 1,4 procent) van de mensen die afgelopen week positief getest zijn in de twee weken daarvoor in het buitenland zijn geweest.

Bent u bang voor de radicalisering van mensen die niets zien in de coronamaatregelen en geloven dat er sprake is van een complot?

- Ik zie en lees daar ook het nodige over.
- Het is belangrijk nog eens te benadrukken dat we ons baseren op onafhankelijke wetenschappelijke inzichten en adviezen. We zijn daarbij zo transparant mogelijk en doen ook – bijvoorbeeld met deze persontmoeting – ons

uiterste best om de keuzes die we daarbij maken goed uit te leggen.

- Gelukkig blijkt uit onderzoek dat een robuuste meerderheid van de bevolking achter de aanpak van de overheid staat. Hoewel ik me realiseer dat we veel van onze mensen vragen, hou ik me daar vooral aan vast.
- Natuurlijk is er de nodige discussie in de samenleving. En dat kan ik alleen maar aanmoedigen. Het is daarbij belangrijk dat er ruimte blijft voor andere meningen.
- Uiteraard is iedere vorm van bedreiging, geweld of vernieling onacceptabel. Daarover kunnen we niet duidelijk genoeg zijn.

Wat zegt u tegen mensen die tegen complottheorieën als Qanon geloven?

- Ik heb begrepen dat allerlei vergezochte en absurde verzinsels te ronde doen, die niets met de werkelijkheid te maken hebben.
- Zoals gezegd, we proberen de keuzes die we maken goed uit te leggen en dat blijven we doen. Maar ik besef dat een bepaalde groep mensen zich niet gemakkelijk zal laten overtuigen.

De feestdagen komen inmiddels in zicht. Verwacht u dat wij (thuis) Sinterklaas en Kerst met familie en vrienden kunnen vieren?

- Ook in dit vreemde en moeilijke jaar 2020 staan de feestdagen weer 'gewoon' voor de deur: Sint Maarten, Sinterklaas, kerst en oud en nieuw.
- Dit jaar ligt dit allemaal een stuk ingewikkelder.
- We kunnen het nog niet helemaal voorzien, maar ik denk dat wij er op dit moment vanuit moeten gaan dat het anders zal zijn dan andere jaren.
- We moeten er zonder - dat ik zekerheid kan geven - dus rekening mee houden dat:

- Dat we de feestdagen waarschijnlijk in kleiner gezelschap moeten vieren, nl met niet meer dan 3 gasten thuis
- En dus de lange kersttafel vol met familie of vrienden niet mogelijk is. En pakjesavond in klein gezelschap zal zijn
- Dichter bij huis moeten blijven rond Kerst en Oud en Nieuw
- Knallende oud-en-nieuw feesten echt niet de bedoeling zijn

Mogen mensen komende weekend Halloween vieren?

- Er is volgens mij niets mis met het versieren van je huis in Halloween sferen.
- Wellicht verhoogt dat juist de sfeer in deze moeilijke tijden.
- Maar de maximum groeps grootte geldt ook hier: max 4 buiten en niet meer dan 3 bezoekers per dag thuis.
- Daarbij past dus geen opeenvolging van bezoekende Halloween-vierders (of zingende sint maarten-vierders op 11 november)
- We moeten echter zo veel mogelijk onnodige bewegingen voorkomen.
- Dus geen verkleedfeestjes achter de voordeur, hou je daar gewoon aan de regels.
- Ga niet langs de deuren, Het is aan de veiligheidsregio's om mensen verder op de juiste manier te informeren.

Kan ik op reis met Kerst/wintersport? Sommige landen zijn toch geel, daar kan ik dan toch naartoe?

- Ik kan hier nu alleen in algemene zin iets over zeggen.
- Op dit moment is de situatie in Nederland en de rest van de wereld door het Coronavirus ernstig.

- Beperk je reisbewegingen. En bij buitenlandse reizen, volg de reisadviezen van Buitenlandse Zaken.
- Hoe de coronacijfers en de reisadviezen zich de komende tijd ontwikkelen is onzeker.
- Het kabinet zal spoedig met een nader advies komen over vakantie-reizen in de winter- en voorjaarsperiode.
- Daarvoor is onder meer het OMT om advies gevraagd.
- Hier komen we later, mogelijk al deze week, op terug. [evt/liever niet nu: Daarom zou ik op dit moment zeggen: wacht de ontwikkelingen af en boek nu nog geen vakantie.]

Kunnen we nog gewoon blijven winkelen?

- Het is van groot belang dat we de winkels zoveel mogelijk open kunnen houden.
- Dat kan alleen als we dat veilig doen.
- Er is afgelopen maanden intensief contact geweest met de detailhandelssector.
- Er zijn extra afspraken gemaakt en die liggen nu vast in het 'Afsprakenkader Naleving en Handhaving Verantwoord winkelen' (vandaag)
- Het is aan de winkeliers en ondernemers om mensen te helpen veilig te kunnen winkelen.
- Dit doen ze door duidelijke looproutes, strakke hygiëne maatregelen en strikt deurbeleid.
- Er ligt uiteraard ook een hele belangrijke verantwoordelijkheid bij de consument:
  - Als je gaat winkelen, doe dat dan alleen.
  - Ga niet allemaal in het weekend of in de avonden, kom verspreid over de dag en de week.
  - Houd afstand, het advies is om een mondkapje te dragen. Is het te druk? Ga dan weg.
  - Houd je aan de regels, zodat we onze winkels open kunnen houden.

Hoe staat het met de handhaving van de aangescherpte maatregelen?

- We hebben de afgelopen weken het aantal besmettingen zien stijgen en stevige maatregelen genomen.
- We zullen de komende tijd dan ook sneller en steviger inzetten op handhaving van de maatregelen.
- Dat gebeurt door de politie en OM, gemeenten en BOA's, maar ook bedrijven, werkgevers en beheerders van gebouwen zullen hun rol moeten pakken.
- Zowel preventief als repressief.
- Politie en OM hebben de kaders al aangescherpt.
- Politie en BOA's zullen meer handhaven op de 1,5 meter, het alcoholverbod op straat na 20.00 uur en de groepsgrootte (4 personen).
- Maar handhaving wordt uiteindelijk lokaal in de regio vorm gegeven. Gisteravond heeft Grapperhaus met het Veiligheidsberaad gesproken over stevige inzet op handhaving.
- Natuurlijk is handhaving een verantwoordelijkheid van de lokale driehoek, op aansturing van de burgemeester.
- Daarbij zullen soms scherpe keuzes moeten worden gemaakt in de prioritering.
- De druk op de politiecapaciteit is al geruime tijd hoog, maar de korpschef/politie heeft aangegeven dit goed aan te kunnen.

Onderwijs

Reactie op peiling Jeugdjournaal dat het met de stijgende coronabesmettingen voor basisscholen steeds lastiger om hun lessen op orde te houden?

- In de hele samenleving lopen de besmettingen op, waardoor mensen thuis komen te zitten, met klachten of

in quarantaine. Dat heeft natuurlijk meteen gevolgen voor scholen, en dat is heel vervelend.

- Op het moment dat een leraar klachten heeft of in quarantaine moet, wordt naar vervanging gezocht of zoekt men binnen de school of het bestuur naar een oplossing.
- Als dat geen oplossing brengt, dan kan een klas die dag naar huis worden gestuurd, en kan afstandsonderwijs worden gegeven.
- Hulp en ondersteuning voor afstands- en hybride onderwijs kan men vinden op lesopafstand.nl, hier kunnen ook specifieke hulpvragen worden gesteld.
- Ik begrijp dat het voor veel scholen een ingewikkeld vraagstuk is, we proberen hulp en ondersteuning te bieden waar dat kan.

De cijfers van het aantal besmettingen lopen op maar de (middelhare) scholen zijn nog steeds open. Kunt u dat nog langer volhouden?

- Net als veel leraren vind ik het heel belangrijk dat leerlingen zoveel mogelijk op school les krijgen. Dat is het beste voor de ontwikkeling van leerlingen, ook op sociaal gebied.
- Volgens de experts van het OMT is dat verantwoord.
- Een landelijke sluiting kun je nooit uitsluiten, bijvoorbeeld als het OMT dat adviseert. Daar is nu geen sprake van.
- Het kabinet houdt de situatie nauwlettend in de gaten.

Lopen leraren onverantwoorde risico's?

- Ik begrijp heel goed dat er leraren zijn die zich in deze tijd zorgen maken om hun gezondheid of die van hun naasten.
- Daarom zijn op scholen aanvullende maatregelen getroffen. Leerlingen houden afstand van de leraar,

leraren houden afstand tot elkaar, mensen met klachten blijven thuis en de reguliere basisregels worden goed in acht genomen.

- Daarnaast zullen veel scholen de vergaderingen en ouderavonden digitaal houden om het contact tussen volwassenen te beperken.
- We blijven hierover in gesprek met onderwijsorganisaties.

Hoeveel scholen zijn brandhaarden?

- Omdat de besmettingen in de afgelopen weken snel toenamen, is het moeilijker om clusters te identificeren.
- Als er een aantal besmettingen op een school zijn, gaat de school in gesprek met de GGD. De GGD kan extra maatregelen adviseren, of een tijdelijke (gedeeltelijke) sluiting.
- Als scholen tijdelijk sluiten, dan maken ze hier melding van bij de Inspectie. Daarnaast voeren we een maandelijkse peiling uit om een beter beeld te krijgen hoe het op scholen gaat, bijvoorbeeld met de mogelijke opgelopen achterstanden.

Steunmaatregelen / horeca

Aanvullende maatregelen sociaal-economisch pakket

- Door de opleving van het virus hebben we eind september en midden oktober nieuwe maatregelen moeten nemen.
- Dat is voelbaar in de direct getroffen sectoren, zoals evenementen en horeca, maar ook in de toeleverende branches. En het sijpelt door naar vele andere sectoren in de economie.
- De belangrijkste maatregel bestaat al. Dat is het derde steunpakket is de basis. Het is al zo ontworpen, dat het

- gebruik ervan meebeweegt met omzetverlies. Kort gezegd: hoe meer omzetverlies, hoe meer steun.
- Het kabinet heeft extra geld beschikbaar gesteld voor ondernemers die door de recente maatregelen een onevenredig harde klap hebben gekregen.
1. We breiden de TVL tijdelijk uit naar alle sectoren. Dat betekent dat de afbakening via SBI-codes, dit kwartaal, komt te vervallen. In december wordt gekeken of dit ook betekenis moet hebben voor de kwartalen daarna.
  2. Dan de horeca. Die had veel geïnvesteerd in aanpassingen om open te kunnen blijven, maar moest toch sluiten. Bovendien bleef de horeca door de snelle besluitvorming met bederfelijke voorraad zitten. Voor de horeca komt er een éénmalige extra tegemoetkoming van 2,75% van het omzetverlies van een maand.
  3. Voor veel bedrijven in de evenementenbranche werkt de berekening van de TVL niet goed, omdat zij grotendeels afhankelijk zijn van de omzet in de zomermaanden. We komen met een eenmalige extra vergoeding die gebaseerd is op de TVL-vergoeding van de zomer. Het gaat naar verwachting om 800 evenementenondernemers, die gemiddeld zo'n 14.000 euro krijgen.
  4. Het eerder aangekondigde Time Out-Arrangement gaat van start. Dat helpt ondernemers om tijdelijk in een soort winterslaap te gaan en levensvatbare bedrijven om niet onnodig failliet te hoeven gaan. Verdere uitwerking volgt, maar ondernemers kunnen nu al met hun schuldeisers om de tafel om dit vanaf 1 januari te formaliseren.
  5. Om bedrijven in hun liquiditeitsbehoefte te blijven ondersteunen, is het van belang om de corona

garantieregelingen te verlengen. De corona garantiemaatregelen zoals de KKC en de GO-C worden verlengd tot en met 30 juni 2021. De BMKB wordt zelfs verlengd tot heel 2021.

6. Er komt 40 miljoen euro voor 'vrije theaterproducenten': niet-gesubsidieerd theater kampt ook met voorstellingen die niet door kunnen gaan. Het kabinet komt deze groep tegemoet.
7. Het sport-specifieke pakket wordt aangepast en opnieuw opengesteld voor de periode 1 oktober t/m 31 december. Hiermee is een bedrag van 60 miljoen euro gemoeid.
8. Het kabinet reserveert nog eens 150 miljoen euro om inkomstenderving bij gemeenten op te vangen, bovenop de eerder gereserveerde 100 miljoen euro.
9. Het kabinet onderzoekt of (tijdelijke) banen voor crisisondersteuning zwaarbelaste sectoren verlichting kunnen bieden, terwijl zo tegelijk mensen tijdelijk aan het werk kunnen worden geholpen.
10. Met de detailhandel is een afsprakenkader gemaakt over handhaving van de basisregels. Het kabinet benadrukt hoe belangrijk het is dat mensen zich aan de regels houden, en roept iedereen op om alléén te gaan winkelen en winkeltijden meer te spreiden.

Klopt het dat het kabinet denkt aan vouchers voor thuisbezorgmaaltijden voor mensen met een kleine beurs die in quarantaine zitten?

- Het kabinet is bezig met het ontwikkelen van ideeën om mensen te stimuleren zich aan de regels van thuisquarantaine te (kunnen) houden.
- Dit is een van de ideeën die onderdeel vormen van het denkproces.

11

- Maar het is nu te vroeg om er verder iets zinnigs over te zeggen. We moeten dit echt nog verder uitwerken.

Slob

Algemeen

- Minister Slob is in quarantaine. Een medewerker waar hij langer dan 15 minuten mee in een ruimte is geweest, is positief getest op het coronavirus. Ook de app CoronaMelder heeft hem gewaarschuwd.
- De minister heeft geen klachten en werkt vanuit huis door.

Tot wanneer gaat minister Slob in quarantaine?

- Minister Slob gaat tot en met komende maandag in quarantaine – zoals het bericht in de CoronaMelder aangaf.

Wordt hij getest?

- Nee, want hij heeft vooralsnog geen klachten.

Zijn er gevolgen voor andere kabinetsleden (MR/ Catshuis)?

- De positief geteste medewerker heeft geen contact gehad met andere kabinetsleden. Er zijn daarom vooralsnog geen gevolgen voor andere kabinetsleden.
- Bovendien worden tijdens de MR en andere bijeenkomsten de voorzorgsmaatregelen – zoals anderhalve meter afstand, thuisblijven bij klachten, etc – in acht genomen.

II. VWS-deel

Zorg

Het ziekenhuis in Dordrecht moest een coronapatiëntenstop invoeren. Hoe kan dat? Kunt u het zich wel veroorloven om nog even af te wachten? Heeft u de boel nog wel onder controle?

- Het ziekenhuis in Dordrecht neemt gelukkig sinds het middaguur weer nieuwe coronapatiënten op. Maar de situatie blijft kwetsbaar.
- De hoge toestroom van nieuwe patiënten én de uitval van personeel door ziekte of quarantaine zorgt voor een dubbele druk op de zorg.
- De minister voor Medische Zorg heeft vorige week maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de verlening van acute zorg en van de meest kritische planbare zorg doorgang kan blijven vinden.
- Deze maatregelen zijn:
  - Het Landelijk Centrum Patiëntenspreiding (LCPS) krijgt een meer sturende rol bij de verdeling van COVID-patiënten over het land.
  - De Federatie van Medisch Specialisten (FMS) ontwikkelt hulpmiddelen waarmee artsen en ziekenhuizen de juiste keuzes kunnen maken over het al dan niet uitstellen van planbare reguliere zorg.
  - De regionale samenwerking van alle zorgaanbieders en verzekeraars in de regio wordt uitgebreid, ook ten aanzien van reguliere zorg door huisartsen en de zorg in de wijk.
  - De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) brengt actueel in beeld welke zorg nog waar beschikbaar is, zodat

de verschillende partijen hierover verantwoorde keuzes kunnen maken.

- De zorgverzekeraars helpen met financiële arrangementen waar dat nodig is.
- Overigens zouden extra maatregelen op dit moment de verwachte hoogte van de piek in de ziekenhuizen en ook de timing ervan - in de eerste weken van november - niet beïnvloeden. Omdat de mensen die volgende week zullen worden opgenomen nu al besmet zijn.

Testbeleid & BCO

Wat is de huidige testcapaciteit?

- Dankzij hard werk van de GGD en andere partijen hebben we onze testcapaciteit de afgelopen weken flink uitgebreid.
- Afgelopen week werden er door de GGD'en 47.000 testen/dag afgenomen. In totaal werden er zelfs 63.000 testen/dag testen afgenomen.
- Dit is alweer 3000 meer testen/dag dan in de week ervoor, en 7.000 meer dan de week daarvoor.
- Ook de doorlooptijden zijn vanwege de toename aan testcapaciteit sterk verbeterd.
- Ik verwacht dat er eind november meer dan 90.000 testen/dag afgenomen kunnen en in januari meer dan 100.000 testen/dag
- Bovenop deze PCR-testen kunnen er binnenkort sneltesten ingezet worden, dit loopt in november op tot zeker 30.000 extra testen per dag.

Is dat voldoende, zeker nu het aantal besmettingen zo toeneemt?

- Door slimme inzet van sneltesten en goede samenwerking met initiatieven van werkgevers wil ik de

- komende maanden de capaciteit nog verder uitbreiden en de doorlooptijd verkorten.
- Het vergroten van de testinfrastructuur moet er zo snel mogelijk toe leiden dat we voor alle mensen met klachten een doorlooptijd behalen van maximaal 2x 24 uur tussen het maken van een testafspraken en het ontvangen van de uitslag.
  - Zodra de testcapaciteit het toelaat - na advies van het OMT en van de LCT, maar uiterlijk in december - wil ik het risicogericht testen van personen zonder klachten toevoegen aan het testbeleid
  - Het gaat daarbij eerst om personen die uit het bron- en contactonderzoek en de Coronamelder als nauw contact naar voren komen. Ook zijn inkomende reizigers uit risicolanden in beeld.
  - We kunnen nooit met volledige zekerheid zeggen hoeveel tests we nodig gaan hebben, maar ik wil een ruime buffer inbouwen.
  - Zo houden we zicht op het virus en kan het maatschappelijke en economische leven zo veel mogelijk doorgang vinden.

Hoe gaan we om met de wildgroei aan commerciële (snel)testen en het gebruik van niet gevalideerde sneltesten?

- Het is ontzettend belangrijk dat testen gebeurt volgens richtlijnen en kwaliteitseisen van de inspectie en het RIVM.
- Testen moeten zijn gevalideerd en zorgvuldig zijn afgenomen, anders zijn ze onvoldoende betrouwbaar.
- Als de inspectie signalen krijgt dat partijen werken met niet gevalideerde tests of dat er tekortkomingen zijn bij het naleven van de richtlijnen, kan bij die partijen worden ingegrepen.

- Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen zich op een veilige en betrouwbare manier kunnen laten testen, wordt ondertussen hard gewerkt aan het verder uitbreiden van de testcapaciteit.

Hoe houden we zicht op testen en positieve testuitslagen die buiten de GGD om worden afgenomen?

- Positieve testuitslagen moeten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid aan de GGD worden doorgegeven.
- Momenteel zijn er steeds meer testsituaties waar soms wel en soms geen arts bij betrokken is.
- We weten niet precies hoeveel testen daar worden uitgevoerd en of alle positieve testuitslagen worden doorgegeven.
- Wanneer positieve testuitslagen van niet-GGD testlocaties, die gebruik maken van gevalideerde testen, worden gemeld bij de GGD, worden deze geregistreerd.
- Bij twijfel over de betrouwbaarheid van de afgenomen test, adviseert de GGD te hertesten met een PCR-test.
- De IGJ roept initiatiefnemers op om het testen te laten plaatsvinden onder de verantwoordelijkheid van een (bedrijfs)arts. Dan is de meldplicht altijd gewaarborgd.
- Op dit moment ben ik met de GGD'en in gesprek om regels op te stellen over de wijze waarop meldingen het beste gedaan kunnen worden.
- En werk ik aan een richtlijn met uitgangspunt voor private initiatieven waar dit ook onderdeel van uitmaakt.
- Zo wil ik het zicht op het virus behouden zodat we het virus effectief kunnen blijven aanpakken.

Al meer duidelijkheid over snelteststraten?

- De afgelopen periode is veel onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid van verschillende type sneltesten,

waaronder commercieel beschikbare antigeentesten, de LAMP-PCR en de ademtest.

- Voor al deze sneltesten geldt dat de uitkomsten veelbelovend zijn.
- Om sneltesten in te zetten is ook de juiste infrastructuur nodig.
- Ik zet daarvoor onder meer in op versterking van de basistestinfrastructuur met zeven XL-locaties waar PCR testen met sneltesten gecombineerd worden en vijftientig fijnmazigere sneltestlocaties.
- Er vinden momenteel intensieve gesprekken plaats over de locaties voor XL-teststraten in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag Groningen en Eindhoven.
- In december worden naar verwachting de eerste sneltestlocaties opengesteld.

Hoe zit het met de validatie van deze sneltesten?

- De validatie van twee commercieel beschikbare antigeentesten is afgerond (BD en Abbott).
- De validatiestudie van de LAMP-test is afgerond. De resultaten worden gedeeld met het OMT.
- Een eerste studie naar de ademtest is positief afgerond. De klinische validatie zal snel starten.
- Op dit moment worden alle uitkomsten nog herbevestigd met een reguliere PCR-test. Ik verwacht dat dit binnenkort niet meer nodig is voor de antigeentesten en de LAMP-test.
- Deze testen kunnen dan eigenstandig ingezet worden. Hierover verwacht ik snel bevestiging van het OMT.

En is de beloofde snelteststrategie - in welke setting die verschillende tests het beste ingezet kunnen worden - er al?

- Daarover stuur ik vanavond een brief naar de Kamer.

- Allereerst wordt de basisinfrastructuur verder opgeschaald met XL-locaties, en met behulp van VNO-NCW. Dit zal ook met behulp van de sneltest zijn.
- Vooralsnog is dit nog voor mensen mét klachten.
- Zodra het mogelijk is, en wanneer de doorlooptijden voor iedereen rond de 2x24 uur zijn, wil ik een besluit nemen over het uitbreiden van het testbeleid naar personen zonder klachten.
- In tweede instantie kunnen werkgevers op eigen initiatief sneltesten inzetten voor eigen personeel onder condities van de LCI-richtlijn.
- Wanneer dit precies mogelijk is, is nog onduidelijk, maar ik ga mijn best doen om ervoor te zorgen dat dit per eind november kan.
- Ook verkennen de mogelijkheden voor mensen om zelf een thuisstest te kunnen doen.

Gaan sneltesten ook ingezet worden bij mensen die nog geen klachten hebben, bijvoorbeeld op Schiphol? Of via de app?

- Zodra de testcapaciteit het toelaat - na advies van het OMT en van de LCT, maar uiterlijk in december - wil ik het risicogericht testen van personen zonder klachten toevoegen aan het testbeleid.
- Het gaat daarbij eerst om personen die uit het bron- en contactonderzoek en de CoronaMelder als nauw contact naar voren komen. Ook zijn inkomende reizigers uit risicolanden in beeld.
- Het is nu nog te vroeg om precies te zeggen wanneer, maar ik kan hier een besluit over nemen zodra de doorlooptijden in het hele land voldoen aan de streefnorm, en er een buffer is van testcapaciteit ten opzichte van de testvraag binnen het huidige testbeleid.

- Ik heb gevraagd aan de LCT om deze vraag door te rekenen, zodat ik hier een preciezer inschatting van kan maken.

Hoe staat het met die andere app, die GGD's gaat ondersteunen bij het traditionele bron- & contactonderzoek (FD van 26 oktober)?

- Ik ondersteun de GGD bij de realisatie van wat we nu 'Oplossing 2' noemen.
- De GGD heeft gevraagd om te helpen bij verdere digitale ondersteuning van het bron- en contactonderzoek.
- Bijvoorbeeld door te zorgen dat mensen zelf via digitale weg contactgegevens aan kunnen leveren van de mensen met wie zij de afgelopen tijd in nauw contact zijn geweest.
- Dit scheelt tijd én vermindert de kans op het maken van fouten.
- Dezelfde hoge eisen die aan CoronaMelder zijn gesteld ten aanzien van privacy, informatieveiligheid en toegankelijkheid gelden ook voor 'Oplossing 2'.

Vaccin

U was vorige keer optimistisch over het snel beschikbaar komen van een werkbaar vaccin. Waar is dat optimisme op gebaseerd?

- Twee weken geleden gaf ik aan dat het vaccin er niet eerder zal zijn dan in de eerste maanden van 2021 en ook dan, met alle onzekerheden die bij het proces horen, alleen nog maar voor een eerste groep.
- Het Europees Geneesmiddelenagentschap (EMA) heeft aangegeven dat er een mogelijkheid is dat er nog dit jaar voor één of enkele vaccins een marktvergunning kan worden verstrekt.

19

- Tegelijkertijd moeten dan wel alle resultaten van de fase III onderzoeken binnen zijn en dat is nu nog niet helemaal zeker.
- De laatste berichten van de onderzoekers zelf stemmen echter hoopvol.

Er zijn berichten dat China al ver op weg is bij de ontwikkeling van een vaccin. Waarom laat Nederland deze bij voorbaat links liggen?

- Tot op heden heeft de Europese Commissie nog geen signalen ontvangen dat Chinese producenten van plan zouden zijn toelating tot de Europese markt aan te vragen.
- Zonder toelating tot de Europese markt mag het vaccin niet in de Europese Unie en dus ook niet in Nederland gebruikt worden.

App

Wat is uw reactie op de zorgen van het bedrijfsleven over grote aantallen mensen die in quarantaine moeten omdat ze een melding krijgen in de CoronaMelder-app? Kan een test die quarantaine vervangen?

- Als je een melding krijgt in de CoronaMelder, ben je minimaal 15 minuten dichtbij iemand geweest die later corona bleek te hebben.
- Je hebt dan een verhoogd risico op besmetting.
- De LCI-Richtlijn bepaalt wat het advies daaropvolgend is. Op dit moment is het advies: blijf 10 dagen thuis na het risicovolle contact en laat je testen bij klachten.
- Daarom vragen we mensen om thuis te blijven, zodat we kunnen voorkomen dat meer mensen besmet raken.
- Dit is gelijk aan het advies aan nauwe contacten die naar voren komen bij het reguliere BCO-onderzoek.

- En als je klachten krijgt, laat je je testen.
- Testen is geen alternatief voor quarantaine. Een test is namelijk een momentopname, het kan in de incubatietijd zo zijn dat je nog negatief test, maar wel besmet bent.
- Daarnaast hebben we op dit moment nog onvoldoende testcapaciteit om asymptomatisch te testen.

Bent u bekend met het feit dat de helpdesk van CoronaMelder mensen adviseert gewoon te gaan werken als ze zeggen echt niemand te zijn tegengekomen?

- CoronaMelder is inmiddels 3,6 miljoen keer gedownload en de GGD heeft al meer dan 14.000 mensen geholpen hun besmetting in de app te melden.
- Dat leidt automatisch tot meer vragen aan de helpdesk.
- De afgelopen dagen heeft de helpdesk veel nieuwe mensen aangetrokken om bereikbaar te blijven. Daarom kan het soms voorkomen dat er wel eens een verkeerd antwoord wordt gegeven.
- De helpdesk van CoronaMelder is er in principe voor technische vragen over de app.
- Mensen die vragen wat ze moeten doen na een melding wordt geadviseerd om de aanwijzingen in de app op te volgen (vrijwillige quarantaine).
- Als er gezegd is dat mensen wel weer aan het werk kunnen als ze niemand zijn tegengekomen dan is dat onjuist.